

Birinci plenar sessiya "T?hsil v? elm insan kapital?n?n inki?af? kontekstində" mövzusunda h?sr olunub

(Oktyabrın 25-də Heydər Əliyev Mərkəzində "Yeni dünya və yeni insanı formalaşdırmaq: yaradıcılıq və insanın inkişafı" mövzusunda VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu açılışı mərasimində sonrakı plenar sessiyalarla davam etdirib.

"T?hsil v? elm insan kapital?n?n inkişafı kontekstində" mövzusunda birinci plenar sessiyaya Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Ədalətlik Akademiyasının rektoru akademik Urxan Əlibəyrov və Rusiya Elmlər Akademiyasının akademiki Moskva Dövlət Beynəlxalq Müənsibləri İnstitutunun rektoru Anatoli Torkunov moderatorluq ediblər.

Sessiyanın mövzusunun aktuallığından danışan moderatorlar qeyd ediblər ki, müasir dünyada insan fəaliyyətinin bütün istiqamətlərdə çox sürətlə inkişaf etməsi bir çox peşələrdə gələcəkdə nə dərcə də ehtiyac olub-olmaması məsələsini aktuallaşdırır. Bu cəhətdən müasir təhsil sisteminin insanlara fayda verməsini, onun inkişafının olunma istiqamətində qurulması tələb edir. Odur ki, panel sessiyanın mövzusu müvafiq problemlərin həllinə dair fikir mübadiləsi aparmağa kömək edir və gələcək məhkəmələrin qurulması üçün önəm daşıyır.

Plenar sessiyada Azərbaycanın təhsil sistemi üçün müxtəlif zamanlar üçün hazırlanmış və zəruri tələmlərlə pedaqogikada müasir dövr üçün zəruri olan dəyişiklikləri sürətləndirmək, məhkəmə bazarında iş tapmaq məqsədilə daha hazırlıqlı olmağa kömək edəcək biləkliyi necə proqnozlaşdırmaq, təhsili sülhə nəminə necə səfərbər etmək, müstəqil öyrənmənin və ömürboyu öyrənmənin üçün həlledici məsələlərə az məsələlərə olunan fəaliyyət hesab olunması və digər məsələlər müzakirə edilib.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti akademik Akif Əlizadə Bakı Beynəlxalq Humanitar forumları arasında global xarakterli elmi-humanitar məsələlərin geniş müzakirə edildiyi, mühüm qərarların qəbul olunduğu məntəbər tədbirə çevrildiyini deyib. Vurğulayaraq ki, hələ 15 il əvvəl Prezident Əli Əliyev ölkənin siyasət kursunun ifadəsi kimi "Neft kapitalı insan kapitalına çevirməli" strategiyasını irəli sürüb. Müasir tələtdə intellektual insan potensialının inkişafı Azərbaycan üçün təkcə elmi aspektdə deyil, bütövlükdə ölkənin sosial-iqtisadi və mədəni mənzərənin inkişafı baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Təhsil və elm qarşısında duran vəziyyətdən danışan akademik vurğulayaraq ki, elmi hərdən zaman bəziyyətin qarşısında yeni tədqiqat istiqamətləri açaraq XX əsrin fizika əsri adlandırıldığı kimi, XXI əsr biologiya əsri olacaq. Belə ki, dünyada biologiya istiqamətində elmi kəşflərin nəticələri möhtəmdir. Bununla yanaşı, energetika, kimya istiqamətləri də inkişaf edir. Eyni zamanda, cəmiyyətin humanitar tədqiqatlardan gözləntisi çoxdur. Hər yerdə, xüsusən inkişaf etməli ölkələrdə, humanitar elmlər əhəmiyyətli diqqətə ayrıldığından təşəbbüslər qeyd edən akademik müasir dünyanın anlamı üçün mədəniyyət istiqamətində xüsusi fikir verilməsinin vacibliyini bildirib. Bu baxımdan çox yüksək inkişaf etməli dərəcəni hərdən fəaliyyətli bilikliyə əsaslanan mədəniyyətin önəmini vurğulayaraq.

BMT-nin iqtisadi və Sosial Əsasları (ECOSOC) sədrinə mərkəzi Ronda Kinq hazırdakı dünyanın böhranları, təbii fəlakətlər, üzləndiyini, bir çox ölkələrdə insanların humanitar yardıma ehtiyac duyduğunu deyib. Vurğulayaraq ki, Bakıda keçirilən Forumun mövzusu 2030-cu ilə qədər dayanıqlı inkişafın məqsədləri ilə əsaslıdır. Təhsil insanın əsas hüququdur və inkişafı əsas tələmdir. Dünyada 260 milyon uşaq, təşəbbüslər ki, hələ də ibtidai məktəbə getmir. Bunun qarşısını almaq üçün 2030-cu ilə qədər bu göstərici 800 milyona çatdırılmalıdır. Ayrı-ayrı ölkələrdə uşaqların təhsil almaması məsələsi bəzi ölkələrdə o cümlədən mənəfiyyətli və yoxsulluq və digər xoşagəlməz hallar arasında qaldırılmalıdır. Habelə təhsildə keyfiyyət təmin edilməli və keyfiyyətli təhsil həm də o cümlədən cəmiyyətin həssas təbəqələrini hədəf etməlidir. Bu, gələcəkdə yoxsulluqun azaldılmasına da kömək edə bilər.

Təhsil naziri Ceyhun Bayramov ölkənin təhsilinin təhsil və elmin inkişafına xüsusi diqqət yetirməsindən, "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın həyata keçirilməsindən danışaraq. Təhsil sahəsində aparılan islahatlardan söz açan nazir beynəlxalq arenada 2011-ci ilin müqayisədə savadlılıq səviyyəsinin yüksəldiyini bildirib. O, islahatların zamanı təhsil, peşə təhsil, təhsil infrastrukturunu il bazar infrastrukturunun tələfəndirilməsi diqqətə yetirildiyini, istedadlı uşaqların dəstəkləndiyini, ölkədə hər kəs üçün eyni dərcə təhsil imkanları yaradıldığından vurğulayaraq.

Böyük Britaniyanın Oksford Universitetinin nəzdində fəaliyyət göstərən Əslam Araşdırmaları Mərkəzinin

direktoru Fərhan Nizami çəx??nda t?hsil? s?rf edil?n x?rcl?rin düzgün istiqam?t?ld? olmas?n?n ön?mini vur?ulay?b, bunun ümumi inki?afa köm?k ed?c?yini diqq?t? çatd?r?b. Qeyd edib ki, t?hsil siyas?ti yerli iqtisadiyyat??hat? etm?lidir, el?el?c? d? yerli s?viyy?d? savad? olan insanlar diqq?td?n k?narda qalmamal?d?n?stedadlar?n inki?af?na diqq?t yetirilm?s?, insanlarda özünüqiyim?tl?ndirm? azalar v? bu, t?dril olunmu? c?miyy?tin formala?mas?na s?b?b ola bil?r. H?r hans? inki?afdan söz dü??rk?n, onun ?sas?nda t?hsil meyar?n?n dayand??? a?kar olur. Odur ki, t?hsil sistemind? ölk?nin, c?miyy?tin inki?af? mütl?q n?z?r? al?nmal?d?r.

Küveyt?mirinin Divan?nda mü?avir, Beyn?lxalq?slam?xeyriyy? T??kilat?n?n s?dr? v? BMTaba?katibinin xüsusi mü?aviri Abdullah Alma'tuk r?hb?ri oldu?u qurumun çox?ax?li f?aliyy?ti bar?d? t?dbir i?tirakç?lar?na m?lumat verib. Vur?ulay?b ki, t?hsil sah?sind? xeyriyy?çiliyin h?yata keçirilm?si böyük ?h?miyy?t k?sb edir. H?mçinin elm v? t?hsil istiqam?t?rind? g?nc?rin könüllü proqramlarda i?tirak?n? geni?l?ndirm?y? ??rait yaratmaq laz?md?r. Könüllü f?aliyy?t say?sind? c?miyy?t inki?af edir. Abdullah Alma'tuk, h?mçinin Küveytd? keçiril?n xeyriyy?çilik t?dbirl?ri bar?d? dan???b.

Rusiya Dövl?t Dumas?n?n s?dr müavini Sergey Neverov dünyada inki?af?n ?sas mü?llifinin insan oldu?unu qeyd qeyd ed?rk, bu bax?mdan t?hsil? xüsusi diqq?t yetirilm?sinin vacibliyini bildirib. Diqq?t? çatd?r?b ki, müasir texnologiyalar ??raitind? bu t?hsili daha s?m?r?li etm?k olar. T?hsil siyas?ti v?vv?lc?d?n ölçülüb-biçilm? m?qamlar? ?hat? etm?lidir. Bu gün global probleml?r bütün ölk?l?r? bu v? ya dig?r d?r?c?d? t?sir göst?rir. Dövl?t?n müasir h?yatla aya?ayaqla?a?bil?n t?hsil sistemi yaratmas?n?n vacibliyini dey?n Sergey Neverov bununla ba?l? Rusiyan?n müsb?t t?crüb?sini bölü?üb.

MDB?craiyy? Komit?sinin s?dr müavini Aqybay Smaqulov insan kapital?n?n ist?nil?n ölk? üçün mühüm s?rv?t oldu?unu deyib. Yarad?ld??? vaxtdan b?ri MDB-nin t?hsil? xüsusi fikir verdiyini dey?n Aqybay Smaqulov bu sah?d? t?l?b? mübadil?sini, imzalanm?? s?n?dl?ri, qar??l?ql? diplomun tan?nmas?n? diqq?t? çatd?r?b, inklüziv t?dris sistemi t?crüb?sini qeyd edib.

Çəx??larda VI Bak? Beyn?lxalq Humanitar Forumunun müasir c?miyy?tin aktual mövzular?n? müzakir? etm?k bax?bax?m?ndan çox?göz?k m?kan oldu?u, t?dbirin yüks?k s?viyy?d? t?kil edildiyi vur?ulan?b v? bununla ba?l? Az?rbaycan hökum?t?n? d?rin t??kkür ifadə edilib.